

Knussen, Violin Concerto:

Vår tids komponister, i hvert fall de som finner det maktpåliggende å bringe musikalsk tenkning videre, vil sjelden overta ferdig formulerte former. Dette har to grunner: Det ene er at man ofte føler at et nytt materiale krever nye former, som Boulez svært presis har formulert det. For det andre ligger mye av motivasjonen for i det hele tatt komponere, nettopp i å kunne løse, dvs. konkretisere dette mystiske begrepet "form" som jo ikke er noe annet enn "historien" av alle delene i musikken, store som små, og om hvordan de i beste fall kan gå opp i en "høyere enhet".

Fordi materialet er så annerledes og så mangfoldig i våre dager, er det som oftest nødvendig med pre-kompositorisk arbeide. Det vil si, for å bruke et bilde(sic!): man er nødt til å snekre rammen og blande fargene før man kan sette i gang med å male. Men etterhvert som ens erfaring innhenter ens teknikk, begynner paradoksalt nok mange komponister å skrive friere igjen etter tidligere å ha utforsket sitt materiale gjennom "streng" prinsipper. Kanskje naturlig ettersom enhver kunstners egentlige oppgave er å til enhver tid gjøre det vanskelig for seg selv.....

Oliver Knussen hadde allerede i svært tidlig alder absorbert store deler av tradisjonen, ikke minst sitt lands store komponist Brittens svært idiomatiske orkesterskriving, som på sitt beste er svært effektiv. Andre kilder til inspirasjon var Alban Berg og enkelte amerikanske symfonikere.

Under -70 og -80 tallet finner vi at Knussen, kanskje for å slippe unna byrden av noen av sine tidlige inspirasjonskilder, forsøker å rendyrke sin egen komposisjonsteknikk. Dette fører til en rekke verker som som alle er tett konstruerte. Det er på denne tiden Knussen begynner å arbeide systematisk med idéen om harmoniske felt avledet fra bl.a. den sene Stravinskis rekketeknikk. Gjennomføring av nøye planlagte formforløp er også et kjennetegn på perioden.

I kveldens verk som ble skrevet for violinisten Pinchas Zukerman og Pittsburg symfoniorkester og hvor urframføringen fant sted under komponistens ledelse i april 2002, finner vi en løsere og ledigere Knussen. Sammen med konserten for horn (1994), skrevet for hornisten Barry Tuckwell, representerer violinkonserten en mer åpen og mindre rigid holdning hos Knussen m.h.t. pre-kompositorisk arbeide og planleggingen av form. M.a.o. ringen er sluttet: på bakgrunn av erfaringer gjort i en streng periode åpner nå Knussen opp igjen for mer spontane avgørelser både med hensyn til form og innhold.

Konserten følger en tradisjonell tre-satsig oppbygning. Knussen kaller de tre sammenkjedede satsene for henholdsvis 'Recitative', 'Aria' og 'Gigue'. Som tittelen kanskje kan antyde inneholder den første satsen flere kadenser for solisten. Mens den andre satsen er noe av det mest lyriske Knussen har gitt oss til nå, med sine tre store fraser for violinen innledet med en oppadstigende introduksjon og bare avbrutt av to korte "intermezzi".